

СТО ГОДИНА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ У ЧИКАГУ

РЕЛИГИОЗНИ ЖИВОТ СРБА У ЧИКАГУ

Организовани религиозни живот Срба у Чикагу почиње 1904. и 1905. године, када су основане две православне црквено-Школске општине, једна у северном, а друга у јужном делу града. Српске колоније у Чикагу старије су од тих цркава, али у њима више од тридесет година није било свештеника. Нису били у бољем положају ни остали православни народи у граду. Стога српско црногорско добротворно друштво одмах по оснивању упућује писмо влади, Краљевине Србије с молбом да им пошаље свештеника. Тако, 1892. године у Чикаго долази архимандрит Фирмилијан, са задатком да организује цркву. Богослужења је одржавао у импровизованој капелици у приватној кући, а после шест месеци архимандрит напушта парохију јер није желео да буде под јурисдикцијом Руске цркве. Тек 1905. године, парохија добија новог свештеника. Парохијани су најпре купили кућу у Фолер (Фонлер) улици (касније Шилер улица) код Викар (Њицкер) парка и преуредили је у цркву, а затим посветили "Христовом Васкрсењу" 4. јула 1905. године. Тако је основана прва црквено-школска општина у Чикагу. Убрзо је парохија поново остала без свештеника све до 1908. године, а његове дужности је у међувремену обављао неко од исељеника.

Како је кућа у којој се налазила црква - капела била трошна, а парохија се ширила, управа ЦШО после завршетка првог светског рата одлучује да сагради нову цркву на истом плацу, источно од старе. Њена изградња била је пропраћена многим проблемима: око добијања градске дозволе, несугласицама у парохији, а нарочито финансијским проблемима. У то време у Америци је владала депресија, а црква је грађена од добровољних прилога исељеника. Ипак, завршена је и освећена 1933. године.

После другог светског рата, доласком другог таласа исељеника, број Срба у Чикагу је нагло повећан. Пре рата парохија је имала 250 - 280 чланова, а већ током 1950. године, њихов број се повећава на приближно 400. Због тога је на скупштини ЦШО поново покренуто питање нове цркве, али је њену изградњу спречио раскол у Српској православној цркви у САД.

Почетком овог века и наши исељеници у јужном Чикагу, почели су да раде на организовању своје црквено-школске општине. Око 1904. године, они оснивају Српску православну парохију "Свети Илија" и изнајмљују салу у 91. улици, између улице Брандон (Брандон) и Берли (Бурлеж). Поред тога, служба је одржавана и у једном холу у Мекиноу (Мацкинањ) улици и у многим српским домовима, што доказује да су исељеници овога краја изнајмљивали просторије које су служиле као црква само када је било сталног свештеника. Све време, међутим, јављала се потреба за црквеном зградом у којој би се редовно одржавала литургија. Зато, почетком 1919. године група исељеника са свештеником, у кући Данета Дракулића, одлучује да купи данску лутеранску цркву у 98. улици. Црква је тада добила име "Св. Арханђел Михаило".

Манастир Нова Грачаница у Чикагу

Међутим, почетком 1924. године, исељеници долазе до закључка да је црква сувише мала, па купују земљиште на углу 98. улице и Комершал Авеније. Изградња нове цркве је почела 1926. године и завршена је јуна 1927. године.

Раскол Српске православне цркве у Америци утицао је и на црквени живот у Чикагу, ЦШО "Васкрсење Христово" подељена је на "федералну" ЦШО "Васкрсење Христово", којој је припала и црква у Шилеровој улици, и на "расколничку" Стару српску православну ЦШО "Христово Васкрсење", која је остала без цркве.

Управа, "федералне" ЦШО "Васкрсење Христово" долази до закључка да је црква у Шилеровој улици сувише мала и купује земљиште за изградњу нове цркве у Редвуд Драјв улици, на самој северној граници Чикага, и на тај начин прати све већу експанзију наших исељеника према северним предграђима. Прва служба у новој цркви одржана је на Божић 1975. године, а већ следеће, улица поред ње добија назив Српска улица.

Из "расколничке" Старе српске православне ЦШО "Васкрсеније Христово" временом се формирају три ЦШО, и то: "Стеван Дечански", са црквом у Лиланд (Леланд) улици, "Христово Васкрсење", са црквом у Палмер (Палмер) улици, и "Свети Никола", са црквом у улици Централ Парк Авенији (Централ Парк Аве.)

После раскола у СПЦ у Америци, из ЦШО "Арханђел Михајло" у јужном Чикагу, одваја се део парохијана и оснива своју ЦШО "Св. Симеон Мироточиви" у Источној 114. улици (Еаст 114).

Поред ових на ужем подручју Чикага,

наши исељеници су подизали своје цркве и у неким местима на ширем подручју града. У Источном Чикагу налази се "расколничка" ЦШО "Свети великомученик Ђорђе", а истоимена "федерална" црква је у месту Шервил. У Тафт улици у Мервилу од 1983. године налази се црква "Свети Илија", а у Белвуду подигнута је црква "Свети Јован Крститељ".

Од самог оснивања, црквено-школске општине у Чикагу, и уопште у САД имале су поред религиозне, културно-просветну и социјалну функцију коју су постепено развијале. У рад црквено-Школских општина у почетку су били укључени само мушкарци, јер је у нашим колонијама било мало жена, поготову деце, па се њихове организације јављају касније. Данас свака црквено-школска општина има свој црквени дом у коме се налазе просторије за рад свих њених организација: Кола српских сестара (КСС), певачких друштва, фолклорних група, спортских и других секција, као и сале за разне прославе.

У оквиру црквено-школских општина најпре се јављају певачка друштва. По оснивању ЦШО "Васкрсење Христово" у парохији јача социјални живот. Све чешије се приређују културно-уметничке приредбе, балови и забаве, па се јавља и потреба за музиком. Тада долази и до оснивања првог тамбурашког друштва у колонији, под називом "Србадија". У њему се јавља идеја о оснивању хора. Певачко друштво "Бранко Радичевић", формално је основано на састанку у Клајборн Авенији 1906. године. У почетку хор негује световну музику и најчешће изводи родољубиве песме. Осим тога, Друштво је било познато и по извођењу више од 50 драмских представа с музиком (Бој на Косову, Коштана и др.), па је у колонијама често називано Српско национално позориште у Америци. Касније, хор почиње да негује и духовну музику и од тада делује и као црквени хор. ширењем колонија, у чистом мушком хоур почињу да се јављају и женски гласови. У току свога постојања хор је гостовао у многим српским колонијама у Америци, имао је наступе на радију и први је хор из Америке који је гостовао у Југославији.

Слично је текао и развој Певачког друштва "Слобода", основаног 1927. године, при ЦШО. "Арханђел Михаило" у јужном Чикагу. У почетку непознат, хор је касније постигао знатне успехе. Гостовао је у многим колонијама, имао неколико наступа на Чикашкој телевизији, а 1957. године, наступили су у програму поводом инаугурације председника САД у Вашингтону. Подмладак друштва основан је 1946. године, а у исто време хор је почео да пева и у цркви.

Скоро све ЦШО данас у Чикагу имају своја певачка друштва, али су ова два најстарија и најпознатија и изван чикашких граница.

*Срби у Чикагу
Мирјана Павловић
наставће се*